

Sarajevo, 19.11. 2020.godine

Broj: I- 228/20

KRIZNI ŠTAB MINISTARSTVA ZDRAVSTVA KANTONA SARAJEVO

N/R v.d. PREDSJEDNICE

PREDMET: Primjedbe UPFBiH - Naredba Kriznog štaba MZ KS broj 70-20/2020 od 05.11.2020.godina

Naredbe kriznih štabova su pravni akti koje se donose i pripremaju u skladu sa Pravilima i postupcima za izradu Zakona i drugih propisa FBiH. Prema navedenim Pravilima upotreba terminologije u cijelom tekstu propisa bi trebala biti dosljedna, kao i u odnosu na propise koji su na snazi, što nažalost u ovoj Naredbi nije. Također, Pravila definišu da se u propisu koristi precizna terminologija čije su pravne posljedice nesumnjivo jasne.

Donošenjem nove Naredbe od strane Kriznog štaba Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo broj 70-20/2020 od 05.11.2020. godine napravljen je kaos u primjeni i provedbi. **Navedena Naredba, kojim se poslodavcima nalaže poduzimanje određenih mjera u pojedinim odredbama je nelogična, neprecizna i nejasna.**

Zbog brojnih nelogičnosti Udruženju poslodavaca FBiH su se se u posljednjih nekoliko dana obratile brojne kompanije sa zahtjevom za tumačenje Naredbi.

U nastavku dajemo konkretne primjedbe:

Tačka 1. Naredbe

Tačkom 1. stav 1. Naredbe definiše „zabranjuje se okupljanje više od 30 osoba u zatvorenom prostoru i više od 60 osoba u otvorenom prostoru“.

Postavlja se pitanje **šta znači „okupljanje osoba“** i šta znači **„zatvoreni prostor“**. Prema našim informacijama pojedine naše članice imaju problem sa inspekcijama jer inspektori tumače da se navedena zabrana odnosi i na kompanije.

Prema Zakonu o javnom okupljanju KS (Sl. novine KS 32/09 I 11/11 javna okupljanja su mirna okupljanja i javni protesti, javne priredbe i drugi oblici okupljanja. Dakle, **okupljanje nije rad u kompanijama.**

Predlažemo da pod hitno date tumačenje ili uputstvo za primjenu Naredbe u kojem ćete jasno i precizno ukazati na to „da se okupljanje ne smatra rad radnika u poslovnim subjektima“. Na ovaj način će se spriječiti različito tumačenje od strane inspektora.

Također, u praksi se pojavljuje problem da se **različito tumači „šta je zatvoreni prostor“**. Postavlja se pitanje je da li su radne prostorije, kancelarije, poslovni pogoni i dr. zatvoreni prostori u kojem ne može biti više od 30 osoba? S druge strane u jednom zatvorenom prostoru postoje po nekoliko pogona koja su potpuna odvojena i tu imamo različito tumačenje.

Shodno navedenom **potrebno je donijeti Uputstvo da se zatvoreni prostor ne odnosi na radne prostorije, kancelarije, poslovne pogone, kompanije i druge prostore za obavljanje registrovane djelatnosti.** Odnosno potrebno je definisati da se pod „zatvorenim prostorom podrazumjeva prostor u kojem se okupljaju ljudi u svrhu javnog izražavanja političkih, socijalnih i drugih uvjerenja i interesa, mirna okupljanja, javni protesti, javne priredbe i drugi oblici okupljanja.

Napominjemo, da smo konsultovali Naredbe u drugim zemljama, koje čak imaju i oštrije mjere. **Međutim, zabrana ili ograničenje rada povlači za sobom druge posljedice. Ukoliko se zabrani ili ograniči Ustavom zagarantovano pravo na rad nadležni organi koji su zabranili rad dužni su nadoknaditi štetu.** Kao primjer navodimo Austriju koja u slučaju kada zabrani rad poslovnim subjektu, tom subjektu isplaćuje 80% naknade prihoda koje je ostvarivao u istom periodu iz prošle godine. Vrlo slične odredbe postoje u Njemačkoj i Velikoj Britaniji a imaju ih i druge zemlje.

Osnovni cilj je poštovati mjere i zaštititi zdravlje i živote ljude, ali ne smijemo ići u krajnost da zaustavljamo rad privrede i ekonomske tokove. U suprotnom nadležni organi moraju obezbijediti naknadu štete za obustavljeni ili ograničeni rad.

Drugi problem je da je navedenom Naredbom dozvoljeno okupljanje u otvorenim prostorima 60 dok je Naredbom Federalnog ministarstva zdravstva maksimalan broj na otvorenom 30. Naredba Federalnog KŠ MZ definiše da kantonalni štabovi mogu donijeti restriktivnije mjere u zavisnosti od epidemiološke situacije, ali ne i blaže u odnosu na Naredbu FKŠ MZ.

Ovakav način definisanjau blažih mjera u KS ponovno inspektorima daju mogućnost da tumače odredbe. **Molimo Vas da shodno navedenom u tom dijelu promijenite Naredbu, kako ne bi imali dva propisa koji različito definišu isto pitanje. Izmjenom Naredbe će se spriječiti tumačenje od strane nadležnih inspektora.**

Tačka 3. i 4. Naredbe:

U tački 3. i 4. upotebljava se pojam „pravni subjekt“. Ovaj pojam nije u skladu sa propisima koji su na snazi i postavlja se pitanje šta se podrazumjeva pod pravnim subjektom? Ova odredba je neprovodiva i neprimjenljiva u praksi jer se ne znamo na koga se primjenjuje u važećim propisima ne postoji pojam „pravni subjekat“ .

Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14) u članu 2. definiše „poslovni subjekt“ a ne „pravni subjekt“ a u članu 5. stav 2. definiše ko se podrazumjeva pod poslovnim subjektom.

Da je to tako pokazuje i činjenica da se u Naredbi Kriznog štaba Federalnog ministarstva zdravstva broj 01-33-6301/20 od 09.11.2020. godine koristi pojam „poslovni subjekt“

Predlažemo da se odredba izmjeni i upotrebljava pojam u skladu sa važećim propisima te će na taj način biti jasno definisano na koga se odnosi i neće ostaviti mogućnost za različito tumačenje od strane inspektora.

Tačka 7. Naredbe:

Tačkom 7. definisano je „ ograničava se broj klijenata koji borave istovremeno u trgovinama, objektima za uslužne djelatnosti, malim obrtima i tržišnim centrima. Dozvoljava se jedna osoba na 10 m² prostora, s tim da ni u jednom trenutku u objektu ne može biti više od 30 osoba, u koje se ne ubrajaju uposlene osobe...“ Dalje, „...sve navedeno obvezujuće je za hotele, motele i hostele“.

Postavlja se pitanje na koga se primjenjuje ova odredba budući da nije u skladu sa pojmovima koji se koriste u drugim propisima. U navednoj tački se koristi pojam „mali obrti“. Zakonu o obrtu i srodnim djelatnostima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/09 i 14/11) u članu 2. definiše „ obrt i srodne djelatnosti“ a u članu 8 „ tradicionalne i stare zanate“. Imajući u vidu da navedeni Zakon ne poznaje pojam mali obrti postavlja se pitanje „šta su mali obrti i na koga se Naredba odnosi“.

Dalje, sasvim je nejasno šta se podrazumjeva pod „objektima uslužnih djelatnosti“. Prema „Klasifikaciji djelatnosti BiH 2010. godine“ ne postoji klasifikacija „uslužne djelatnosti“. Prema klasifikaciji su to uslužne djelatnosti koje se vežu za druge djelatnosti. Pa tako npr. postoje „Informacijske uslužne djelatnosti“ te u odjeljku S od 94- 96 definisane su „ostale uslužne djelatnosti“. Ovo područje uključuje djelatnosti članskih organizacija, popravak računara i predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo te različite lične uslužne djelatnosti koje nisu negdje drugo razvrstane u klasifikaciji.

Drugi problem predstavlja činjenica da je na isti način definisana odredba koja se odnosi na obrte, uslužne djelatnosti, trgovine i tržišne centre odnosno **da je maksimalan broj osoba koje mogu biti u malim obrtima, uslužnim djelatnostima, trgovinskim objektima, a time i tržišnim centrima 30 neovisno od kvadrature objekta.**

Ova odredba je također neprovodiva i praksi i ostavlja prostora za tumačenje. Propisati maksimalan broj ljudi na 30 osoba bez obzira na kvadraturu je nelogično, imajući u vidu činjenicu da u KS imamo trgovinske objekte od 50 m² pa do 20.000 m² prostora. Dakle, u praksi to znači da 30 osoba može biti na 300 m², ali isto tako da maksimalno 30 osoba može biti i na 20.000 m².

Dalje, moramo napomenuti da je sasvim nepravdano izjednačavanje tržišnih centara sa trgovinama, objektima za uslužne djelatnosti i malim obrtima. U tržišnim centrima postoje na desetine objekata uslužnih djelatnosti, trgovina, malih obrta i dr. Da li to znači da u svakom objektu može biti po 30 osoba? Šta znači maksimalan broj 30 osoba u tržišnom centru? U tržišnim centrima postoje ugostiteljski objekti kojima je definisano da ne smije biti više od 30 osoba u ugostiteljskom objektu. Da li to znači da ukoliko ima 30 osoba u ugostiteljskom objektu onda svi drugi objekti u tržišnom centru ne mogu imati ni jednu osobu unutra?

Isti problem je i sa hotelima. Ograničava se broj osoba na 30 u hotelima, motelima, hostelima. Postoje hoteli koji imaju ugostiteljske objekt i nekoliko sala sa potpuno odvojenim ulazima, gdje svaka sala po kvadraturi može imati 30 osoba. Zbog nepreciznosti Naredbe postavlja se pitanje da li to znači da u 4 odvojena objekta (motela ili hostela) koji imaju po 1 salu može biti po 30 ljudi dok u hotelu koji ima više sala na različitim spratovima i sa potpuno odvojenim ulazima može biti ukupno u svim salama 30 ljudi? Također, da li znači da, ukoliko u hotelu u ugostiteljskom objektu ima 30 ljudi onda u sali ne može biti ljudi.

Brojna pitanja koja se postavljaju ukazuju na to da je Naredbu potrebno izmjeniti. Smatramo da ograničavanje na maksimalan broj 30 ne može biti u svim trgovinskim objektima, objektima uslužnih djelatnosti, tržišnim centrima i hotelima.

Predlažemo da Naredbu izmijenite na način da se ne utvrđuje maksimalan broj osoba, te da se definiše samo broj osoba po kvadratnom metru na način da na 10m² može biti 1 osoba.

Tačka 9. Naredbe Kriznog štaba KS:.

Tačkom 9. je definisano da se nalaže svim pravnim i fizičkim licima da osiguraju kontrolore/redare koji će na ulazu voditi računa o dozvoljenom broju osoba u prostoru i vršiti provjeru sprovođenja mjera.

Ova odredba je u potpunosti neopravdana. Da li ovo znači da fizičko lice koje obavlja obrt i koji ima jednog zaposlenog mora zaposliti redara/kontrolora na ulazu kako bi vodio računa o broju osoba u objektima? Obrti ili tradicionalne zanatske radnje imaju malu kvadraturu prostora da fizički ne može u objektu biti više od 1 osobe. S druge strane malo je nejasna, postavlja se pitanje da li osoba kao fizičko lice mora imati redara kod kuće /u stanu, koji će kontrolisati broj osoba u prostoru.

Ovakva odredba pravna i fizička lica izlažu novim troškovima. Dakle, sva pravna i fizička lica imaju obavezu zaposliti kontrolore redare da vode računa o broju osoba u objektima.

Također, prema navedenoj odredbi sva pravna lica odnosno privredna društva bez obzira na djelatnost moraju imati kontrolore/redare. Tako npr. fabrika namještaja ili npr. fabrika sokova i dr. mora imati kontrolora koji kontroliše ulaz. Ovdje je bitno napomenuti da svakako velike kompanije imaju portire na ulazima pa se pitamo koji je razlog uvođenja ove obaveze.

Ova odredba predstavlja novo opterećenje i namet za poslodavce a ne postiže cilj zbog kojeg se uvodi a to je zaštita zdravlja i sprječavanje širenja zaraze korona virusom.

Također, ova odredba je u potpunosti u suprotnost sa tačkom 7. Naredbe u kojoj je ograničenje osoba utvrđeno samo za trgovine, objekte za uslužne djelatnosti, male obrte i tržne centre.

Tačkom 7. je svakako propisano da su poslovni subjekti iz ovog stava dužni da prate broj osoba u objektu kao i ulazak i izlazak osoba. Kako će oni to pratiti to i treba ostaviti na volju poslodavcima. Mali prostori svakako fizički ne mogu imati više od 1-2 osobe.

Shodno navedenom Predlažemo da se navedena odredba briše.

Tačka 11 Naredbe Kriznog štaba KS:

Prema tački 11. „nalaže se javnim gradskim prevoznicima da angažiraju kontrolore/redare koji će pratiti ulazak putnika u vozila javnog gradskog prevoza.“

Ova odredba opet ostavlja prostor za tumačenje na koga se odnosi. Ne postoji pojam gradski prevoznik. S obzirom da je u kantonu Sarajevo javni prevoz putnika na nivou kantona, da li to znači da će se Naredba primjenjivati samo na linije po gradu a na ostale vangradske linije neće se primjenjivati.

Ova odredba nije u skladu sa važećim propisima. Pravilnik o uslovima, načinu i specifičnosti organizacije obavljanja javnog linijskog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo („Sl. novine Kantona Sarajevo“ broj 28/09) definiše uslove, način i postupak organizovanja javnog linijskog prijevoza putnika na području Kantona Sarajevo. Član 11. navedenog Pravilnika definiše „Javni linijski prijevoz putnika, kao komunalnu djelatnost od posebnog interesa za Kanton, utvrđenu Zakonom o komunalnim djelatnostima ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 31/04), obavlja javno preduzeće čiji je osnivač Kanton, a mogu ga obavljati i druga pravna lica registrovana za obavljanje ove djelatnosti.“. Dakle, ne postoji javni gradski prevoznik već „javni linijski prevoz putnika koji može obavljati javno preduzeće ali i druga lica registrovana za ovu djelatnoat“.

Shodno navedenom potrebno je član odredbe uskladiti sa važećim propisima kako se ne bi ostavio prostor za tumačenje ove naredbe.

Ovakva odredba predstavlja dodatno opterećenje za poslodavce, jer svi prijevoznici koji obavljaju „javni linijski prevoz putnika“ u obavezi su **zapošljavati nove radnike koji će samo biti redari i pratiti ulazak i izlazak putnika u vozilo bez adekvatnih rezultata**. Da li ovo znači da prevoznici moraju imati na svakim vratima redara kako bi mogli pratiti ulazak i izlazak putnika?? U tom slučaju za neka vozila bi bilo potrebno i do 4 redara

S druge strane, ova odredbe je neprovodiva u praksi. Ističeno da se uposlenici prevoznika dovode u položaj da se fizički obračunavaju sa građanima koje nisu spremni poštovati mjere i stavljaju u funkciju policijskih službenika.

U zadnje vrijeme smo svjedoci brojnih nemilih događaja u svijetu, gdje se građani suprotstavljaju poštovati propisane mjere.

Nadzor nad provođenjem Naredbe i poštivanjem mjere obavljaju policijski službenici i nadležne inspekcije. Dakle, posao regulisanja ulaska i izlaska putnika je u nadležnosti policijskih službenika i inspekcij, a ne redara koje će zapošljavati prevoznik. Sasvim je neopravdano da se ovaj teret neosnovano prebacuje na prevoznike. Ovaj posao u Francuskoj i Austriji rade policijski službenici i inspekcije.

Shodno navedenom smatramo je odredbu potrebno HITNO izmjeniti na način da će prijevoznici koji obavljaju javni linijski prevoz putnika obezbijediti dezinfekciju vozila, te osoblje koje provodi sve epidemiološke mjere unutar vozila.

Uzimajući u obzir navedene činjenice, smatramo da je potrebno HITNO izmjeniti navedenu Naredbu na način kako smo predložili ili dati jasno tumačenje inspekcijama koje vrše nadzor nad primjenom Naredbi.

Također, smatramo da kod donošenja Naredbi, izmjena Naredbi i pripremi tumačenja moraju biti uključeni adekvatni pravni stručnjaci, kako bi Naredbe i terminologija iz samih propisa bile u skladu sa propisima koji su na snazi.

Konsultovali smo Naredbe zemalja u regionu i nigdje nismo uočili ovakve nepravivosti i nejasnoće.

Napominjemo da donošenje Naredbi imaju za cilj uvođenje mjera za zaštitu zdravlja i sprječavanja širenje zaraze uzrokovane korona virusom. Međutim, ni u kom slučaju ne smije doći do ograničenja i obustavljanja rada i ekonomskih tokova ukoliko nadležni organi nisu obezbijedili mjere podsticaja privredi u slučaju ograničenja ili potpune obustave rada. Takva rješenja su u svim državama EU ali i u većini država u regionu.

Cilj ovog dopisa nije pronalaženje načina da se izbjegava primjena Naredbi Kriznog štaba, čak šta više želimo da imamo kvalitetne propise iz tih oblasti koje će imati efekat, a pri tome neće uzrokovati štetu poslovnim subjektima.

Na kraju napominjemo da se ni jedna sankcija neće moći primjeniti, te da će svaka od njih pasti na sudu zbog ovakvih formalnih propusta.

S poštovanjem ,

DIREKTOR
SARAJEVO
Mladen Pandurević